

2004-11-23

Ann-Sofi Sidén i gränslandet mellan dokument och konst på Moderna Museet

Ann-Sofi Sidén, sedan början av 1990-talet en av våra mest uppmärksammade konstnärer, flitigt förekommande på stora utställningar runt om i världen, numera bosatt lika mycket i New York som i Stockholm. Liksom många i sin generation arbetar hon gärna i gränslandet mellan dokument och konst, som i sin stora videodokumentation av sexhandeln på gränsen mellan Tyskland och Tjeckoslovakien för några år sedan. Men lika mycket sysslar hon med andra gränser, gränsen mellan friskt och sjukt, mellan normalt och onormalt, mellan sammanbrott och överlevnad.

I helgen öppnade Moderna Museet en utställning med verk från 1995 och framåt.

Det är en imponerande utställning, som på något sätt verkar större än den egentligen är, ett halvdussin i och för sig rätt stora installationer och filmer, men allt är gjort med en självsäker auktoritet som får det att verka både mer och större.

Mycket har man kunnat se förut, men så här samlat blir det verkligen ett mycket speciellt landskap att röra sig i, ett psykiskt landskap som handlar om övervakning och kontrollbehov, makt och skräck och utsatthet.

Flera verk kretsar kring två av hennes återkommande huvudpersoner. Det är dels Queen Mud, Gyttjedrottningen, en kvinnlig varelse helt insmetad med grå lera, eller gyttja som irrar omkring i vår vanliga värld utan karta eller kompass, en ensam vilsen besökare från en annan planet, eller från vårt eget inre, en ET som aldrig hittar någon att bli omhändertagen av, tragisk och skrämmande i sitt främlingskap och sitt hopplösa sökande efter någon sorts begriplighet hos omgivningen.

Och så är det doktor Alice Fabian, en amerikansk psykiater som själv gick under i paranoia och förvirring, besatt av att bevaka sin omgivning och skräckslagen för att själv bli övervakad. Det är en verklig person Ann-Sofi Sidén fann spåren efter henne för många år sedan och sysslat mycket med henne och hennes öde sedan dess. Och när dessa två möts, Queen Mud och doktor Fabian, då blir det en av de mest häpnadsväckande skräckfilmer jag någonsin har sett, om två sorters utsatthet och två sorters maktlöshet.

En annan sorts maktlöshet finns i det stora kliniskt upplysta rum som är helt tapetserat med läkemedelsreklam för lugnande och antidepressiva medel, en oändlig serie blanka tidskriftsuppslag fulla med tröst och uppmuntran, på ett sätt som gör en sällsynt litet tröstad och uppmuntrad.

Ett helt annat anslag, med en annan ton av meditativ skönhet finns i en stor DVD-installation som hänger för sig själv uppe i museets samlingar. Den är helt enkelt den filmade berättelsen om hur konstnären själv rider en vit häst genom Texas, 40 mil, med slutmål i NASAs högkvarter i Houston. Och hästen lunkar på i vägkanterna genom obygd och icke-ställen, i sin långsamma takt och här och var slumpvist utslängda i den tomma världigheten ligger det något hus och står någon människa och sysslar med någonting, och hästen bara fortsätter, och landskapet och himlen bara fortsätter, i ett enda drömligt flöde, tills verkligheten bryter in när ekipaget börjar närma sig Houston och en annan amerikansk dröm.

Möjligen söker sig ryttaren till NASA för att försöka hitta ett sätt att

lämna den här världen och finna en annan, om inte annat så för
Gyttjedrottningens skull.

Hursomhelst så är det en mycket märkvärdig utställning på Moderna
Museet just nu.

Mats Arvidsson

mats.arvidsson@sr.se

 [Tipsa en bekant](#)

© Copyright Sveriges Radio 2008